

Rodná čísla by v občanských průkazech neměla být uváděna

Praha, 27. listopadu 2023 – Úřad pro ochranu osobních údajů nesouhlasí s novelou zákona o občanských průkazech, která navrhuje časově neohraničené uvádění rodného čísla v občanském průkazu.

Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky schválila návrh zákona, kterým se mění zákon č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech, ve znění zákona č. 471/2022 Sb., a zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů¹. Ten má zrušit dosud platné ustanovení, které počítá s koncem zapisování rodných čísel do občanských průkazů od roku 2025².

Z pohledu Úřadu pro ochranu osobních údajů se jedná o odklon od dosavadního vývoje, který od roku 2009 nesměřuje ke zrušení rodných čísel, ale k jejich útlumu. To je z pohledu ochrany soukromí a osobních údajů nepochybně správné a žádoucí.

Rodné číslo by nemělo být uváděno v občanském průkazu

V praxi dochází běžně k předávání občanských průkazů, jejich kopírování, fotografování a skenování. Přitom je nemožné zabránit pořízení další kopie či zneužití rodného čísla. To se přitom děje nejen v České republice, ale ve vztahu k našim občanům i v rámci Evropské unie v oblasti volného pohybu osob.

Uvádění rodného čísla v občanském průkazu představuje závažná rizika z hlediska ochrany osobních údajů a soukromí, a to mj. v souvislosti s propojováním dat a možnosti jejich zneužití ve virtuálním prostoru, kde existují jen velmi obtížné možnosti kontroly a nápravy.

Při dnešních schopnostech výpočetní techniky doplněné propojením jednotlivých zařízení globální datovou sítí je možné datové fondy nekontrolovaně spojovat a výsledné informace využívat k nejrůznějším komerčním, marketingovým či jiným účelům v neprospěch osoby jeho držitele.

To je nejen z pohledu ochrany osobních údajů nežádoucí stav, kterému se nelze účinně bránit, protože v okamžiku nekontrolovaného rozšíření či dokonce zveřejnění

¹ [Sněmovní tisk 546](#).

² Přitom již byly stanoveny 4 termíny pro ukončení zápisu rodného čísla do občanských průkazů:

a) Článek IX bod 2 novely č. 424/2010 Sb. zněl: „Zápis rodného čísla do občanského průkazu se ukončuje dnem 31. prosince **2019**.“

b) Druhý termín stanovila novela č. 370/2019 Sb. do 31. prosince **2021**.

c) Třetí termín stanovila novela č. 261/2021 Sb. (DEPO) do 31. prosince **2023**. Paralelně stejnou lhůtu stanovil § 72 odst. 10 zákona č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech.

d) Čtvrtý termín stanovila novela č. 471/2022 Sb. do 31. prosince **2024**.

rodného čísla není (vyjma zcela mimořádných případů) možné jej běžným způsobem změnit.

Neuvádění rodného čísla v občanském průkaze přitom neznámá jeho zrušení, ale pouze to, že se výrazně omezí možnost jeho potenciálního zneužití. Takové opatření by představovalo podstatné zvýšení standardu ochrany jednotlivce z pohledu základního práva na ochranu osobních údajů.

V rámci veřejné správy byl vládou České republiky převzat rakouský model identifikátorů schválením zákona č. 111/2009 Sb., o základních registrech. Tím byl učiněn významný krok proti nekontrolovatelnému propojování osobních údajů bez omezení efektivity veřejné správy. Jednotný a nezměnitelný identifikační údaj (rodné číslo) o fyzické osobě byl nahrazen zdrojovým identifikátorem fyzické osoby (ZIFO) a mnoha agendovými identifikátory fyzické osoby (AIFO).

Systém základních registrů a agendových identifikátorů byl spuštěn v roce 2012 a postupně mnoho agendových systémů prošlo procedurou přesnějšího ztotožnění svých klientů. Tím došlo k doplnění údaje o agendovém identifikátoru do datového fondu konkrétní agendy, čímž veřejná správa od roku 2012 postupně v zásadě naplňuje základní požadavky na ochranu osobních údajů fyzických osob se zabráněním neoprávněného slučování údajů (tzv. profilování) o jedné osobě.

Pro soukromý sektor je od 1. července 2022 v § 12a zákona č. 12/2020 Sb., o právu na digitální služby, zaveden bezvýznamový směrový identifikátor (BSI), který soukromému sektoru plně nahrazuje rodné číslo a má pro něj tu výhodu, že poskytuje státem zaručenou lepší identifikaci jejich klientů, a to bez ohledu na jakoukoliv změnu identifikátorů, včetně rodného čísla. Na rozdíl od rodného čísla však není bezvýznamový směrový identifikátor univerzální, protože je vázán na konkrétního podnikatele. Lidé si přitom bezvýznamový směrový identifikátor pamatovat nemusejí, dokonce se ho ani nedozvědí, protože vůči podnikateli (terminologií zákona „poskytovateli služeb“) se budou identifikovat přirozenými identifikátory a číslem dokladu, zejména občanského průkazu.

Milan Řepka

mluvčí

• Úřad pro ochranu osobních údajů je nezávislý ústřední správní úřad České republiky pro oblast ochrany osobních údajů. Je součástí výkonné moci a postupuje prostředky správního práva, primárně vydáváním rozhodnutí (správních aktů). ÚOOÚ je zároveň i dozorovým úřadem, ve smyslu zákona o kontrole č. 255/2012 Sb. (kontrolní řád). Úřad pro ochranu osobních údajů byl zřízen na základě zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů. Dne 24. dubna 2019 byl tento právní základ transformován na zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů (ZZOÚ).